

**СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАПОВІДНА СПРАВА»**

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 101 Екологія
Освітня програма –
Рік навчання 2, семестр 4
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Павлюк Сергій Дмитрович, Сербенюк Ганна Анатоліїна
bojruw@ukr.net
Моб.тел: +38067-595-69-81
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2372>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна передбачає засвоєння майбутніми фахівцями-екологами необхідного мінімуму знань про екополітичні, теоретичні та практичні основи, нормативно-правове, наукове та інституційне забезпечення заповідної справи та формування в них навиків із охорони та управління об'єктами і територіями природно-заповідного фонду та екомережі, їх створення та розширення. Вона відіграє важливу роль у розробці теоретичних засад та практичному вирішенні проблем збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, підтримці екологічної рівноваги у природі, формуванні світоглядних орієнтирів людини, спільнот, суспільства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1 Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК2 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4 Здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (професійного спрямування).
- ЗК7 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК9 Навички міжособистісної взаємодії і роботи в команді.
- ЗК10 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК12 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК13 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК4. Знання сучасних положень національного та міжнародного екологічного законодавства.

СК8. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно- біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

СК14. Здатність застосовувати економічні механізми використання, охорони та відтворення природних ресурсів

Програмні результати навчання

ПРН1. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

ПРН2. Формулювати основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та збалансованого природокористування.

ПРН4. Застосовувати принципи управління, на яких базується система екологічної біологічної та радіаційної безпеки.

ПРН7. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН8. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПРН9. Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН10. Уміти застосовувати програмні засоби, ГІС- технології та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення екологічних досліджень, зокрема, на радіаційно забруднених територіях.

ПРН12. Бути здатним до участі у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами, в тому числі і радіоактивними.

ПРН13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екологічної, біологічної та радіаційної безпеки.

ПРН16. Уміти вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.

ПРН20. Формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/пра ктичні/само стійна)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
II семестр				
Здача всіх практичних робіт та виконання самостійних робіт відбувається у тому числі на платформі eLearn				
Модуль 1 Характеристика та класифікація природо-заповідних об'єктів				
Тема 1. Поняття природно-заповідного фонду.	2/4/8	Охарактеризувати терміни "охорона природи", "заповідна справа" визначити її мету, завдання, методи. З'ясувати об'єкт і предмет досліджень. Встановити відмінність міжохороною природи і заповідною справою.	Здача практичної роботи №1. Заповідна справа: мета, завдання, об'єкт, предмети і методи досліджень	10
			Здача практичної роботи №2. Характеристика основних об'єктів природно-заповідного фонду України – біосферних і природних заповідників та національних природних парків	10
			Виконання самостійної роботи № 1 Класифікація об'єктів і територій природно-заповідного фонду України	5
Тема 2. Характеристика природних заповідних об'єктів	2/4/9	Знати міжнародні аспекти розвитку заповідної справи з точки зору ефективності їх застосування та реалізації.	Здача практичної роботи №3. Ознайомлення із основними національними природними парками України	10
			Здача практичної роботи №4. Порядок створення і оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду та здійснення державного контролю за	10

			дотриманням заповідного режиму на цих територіях. Виконання самостійної роботи № 3 Біосферні заповідники, їх призначення та функції	5
Тема 3. Характеристика природних заповідних об'єктів.	2/4/9	Знати географічний розподіл та функціональне призначення головних об'єктів природно-заповідного фонду України, їх біорізноманіття та охороною.	Здача практичної роботи №5. Оцінка природно-заповідного фонду України Здача практичної роботи №6. Стан природно-заповідного фонду Вашої області на 1.01.2023 року Виконання самостійної роботи № 3 Національні природні парки і регіональні ландшафтні парки	10 5 5
Модульна робота 1	6/12/26	Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тем, які включені до модуля №1	Виконання тесту(30 тестових запитань)	30
Сума балів за Модуль №1				100
Модуль 2 Організація природо-заповідної справи в Україні				
Тема 4. Організація мережі заповідних об'єктів.	2/5/9	Знати екобіологічні особливості рідкісних та зникаючих видів рослин, які можна зустріти в зеленій зоні м. Києва; з'ясувати основні причини зміни чисельності популяцій рослин.	Здача практичної роботи №7. Порівняльна характеристика категорій ПЗФ України та МСПО Здача практичної роботи №8. Позначення природно-заповідних територій та об'єктів за допомогою знаків та аншлаків. Розрахунок та проектування охоронних зон природно-заповідних територій та об'єктів Виконання самостійної роботи № 4 Природні заповідники та їх природоохоронна роль Виконання самостійної роботи № 5 Заказники, заповідні урочища, пам'ятки природи та їх природоохоронна роль	10 10 10 10
Тема 5. Основні відомості про Червонукнигу	2/5/9	Знати екобіологічні особливості	Здача практичної роботи №9. Захист природи морського узбережжя України та охорона водно-болотних угідь на території України Здача практичної роботи №10. Розрахунок загальних показників оцінки природно-заповідного фонду Виконання самостійної роботи № 6 Штучно створені природно-заповідні об'єкти	10 10 10
Модульна робота 2	4/10/18	Оцінювання результату засвоєння знань та умінь відповідно до тем, які включені до модуля №2	Виконання тесту(30 тестових запитань)	30
Сума балів за Модуль №2				100
Модуль 3 Управління заповідною справою в Україні				

Тема 6. Заповідна справа в Україні	3/4/8	Знати рослинні угруповання,що входять до Зеленої книги України та вивчити основні ареали їх поширення і заходи охорони.	Здача практичної роботи №11. Міжнародні природоохоронні конвенції та угоди щодо збереження біотичного та ландшафтного різноманіття	10
			Здача практичної роботи №12. Нормативно-правові засади охорони та використання територій і об’єктів природно-заповідного фонду України	10
			Здача практичної роботи №13. Червонокнижні представники флори та фауни областей України. Червоний список міжнародного союзу охорони природи	10
			Виконання самостійної роботи № 7 Оцінка репрезентативності природно-заповідного фонду в системі природного районування	10
Тема 7. Юридична відповідальніс ть за порушення законодавства про природно-заповідний фонд	2/4/8	Знати головні водно-болотніекосистеми України, встановити їх значення для біосфери та суспільства.	Здача практичної роботи №14. Вивчення рослинних угруповань, що перебувають під охороною і занесені до Зеленої книги України	10
			Здача практичної роботи №15. Визначення розміру шкоди заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд внаслідок незаконного добування чи знищення об’єктів тваринного світу	10
			Виконання самостійної роботи № 8 Визначення розміру шкоди заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд	10
Модульна робота 3	5/8/16		Оцінювання результатузасвоєння знань та умінь відповідно до тем, яківключені до модуля №3	Виконання тесту(30 тестових запитань)
Сума балів за Модуль №3				100
Навчальна робота	15/30/60	середньозважене двох модулів помножене на 0,7		70
Екзамен		30% від загальної оцінки за курс		30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Всі лабораторні і самостійні роботи мають закінчуватися власним висновком, щодо отриманого результату. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (вт.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків
--------------------------	---

вищої освіти, бали	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посіб. Рівне: РДТУ, 2000. 239 с.
2. Давидюк Ю.В., Давидова І.В. Методичні рекомендації призначенні для проведення практичних робіт та самостійного вивчення навчальної дисципліни «Заповідна справа» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» денної форми навчання із спеціальності 101 «Екологія» та 183 «Технології захисту навколишнього середовища». – Житомир, ЖДТУ, 2019. – 70 с.
3. Заповідна справа в Україні: Навч. посіб. / За ред.. М.Д.Гродзинського, М.П.Стеценка. Київ: Географіка, 2003. 306 с.
4. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідникове видання. Ужгород: підприємство “Ліра”, 2002. 312 с.
5. Основи заповідної справи. Київ: Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2002. 128 с.
6. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. Київ: Арістей, 2007. 480 с.
7. Проць Б. Г., Іваненко І. Б., Ямелинець Т. С., Станчу Е. Експрес-оцінка стану територій природно-заповідного фонду України та визначення пріоритетів щодо управління ними Львів: Гриф Фонд, 2010. 92 с.
8. Солодкий В.Д., ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., Масікевич Ю.Г., Білокінь М.В., Гринь С.О., Шапорєв В.П., Моїсєєв В.Ф. Заповідна справа: Підручник. Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 288 с.
9. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., Солодкий В.Д., Масікевич Ю.Г. Заповідна справа. Харків: НТУ “ХПІ”. 2002. 240 с.
10. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні: Підручник. Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 336 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство екології і природних ресурсів України URL: <http://www.menr.gov.ua/>
2. Національна комісія України у справах ЮНЕСКО URL: <http://unesco.org.ua/>
3. Всеєвропейська екологічна мережа URL: <http://www.ecnc.nl/doc/lynx/> .
4. Міжнародний фонд охорони природи (WWF International) URL: <http://www.panda.org/>
5. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971) URL: <http://ramsar.org/>
6. Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера» щодо біосферних резерватів URL: <http://unesco.org/mab;>
7. Всеєвропейська екологічна мережа URL: www.panda.org/dcpo
8. Міжнародний фонд дикої природи (WWF Internacional, Дунайсько-Карпатська програма) URL: [http://www.ecnc.nl/doc/lynx/;](http://www.ecnc.nl/doc/lynx/)
9. Конвенція про Всесвітню спадщину URL: <http://whc.unesco.org/heritage.htm>
10. Київський еколого-культурний центр URL: www.elol.nw.ru/kekz .